

TÜRKİYE'DE SAĞLIK İNSAN KAYNAKLARI İÇİNDE ÜROLOJİ UZMANININ YERİ

THE PLACE OF UROLOGISTS IN HEALTH SECTOR HUMAN RESOURCES OF TURKEY

Sabahattin AYDIN

S.B. Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi Üroloji Kliniği, İSTANBUL

ABSTRACT

Introduction: The available data from the Ministry of Health and ÖSYM archives are analyzed, and the number of urologists and their distribution in the country together with the number of urology specialists and residents in the education institutions are evaluated. Education hospitals of the Ministry and university hospitals are compared. Estimating the increase rate of new urologists, a glimpse of light is lit for our colleagues to help them in shaping their future.

Key words: Human resource, Urologist

ÖZET

Sağlık Bakanlığı ve ÖSYM kaynaklarından ulaşılabilir veriler analiz edilerek ülkemizde üroloji uzmanlarının sayısı ve dağılımı ile eğitim hastanelerimizdeki üroloji uzmanları ve asistanlarının sayısal durumu irdelenmiştir. Bakanlık eğitim hastaneleri ile üniversite hastanelerinin karşılaştırılması yapılmış, yeni ürolog artış hızı hesaplanarak meslektaşlarımızın geleceğine yönelik çıkarım yapmalarında bir ışık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: İnsan kaynağı, Ürolog

GİRİŞ

Ülkemizde doktorlar başta olmak üzere sağlık personelinin sayısı ile sektörler arası ve bölgeler arası dağılımı yıllardır tartışma konusu olmuştur. Şeffaf ve akılcı bir planlama yapılamamasını mazur gösterecek birçok neden ileri sürebiliriz. Sağlık personelinin yer değiştirmesinde belirgin, şeffaf bir mevzuatın olmaması yada var olan mevzuatın uygulanmaması, özellikle doktorların toplum içindeki itibarı ve etkinliği sayesinde mevzuatı zorlayıcı hareket yeteneğini koruması ve Sağlık Bakanlığı'nın yoğun hizmet yükü altında planlama ve denetleme işlevinde yetersiz kalması ileri sürülebilecek nedenlerden bazılarıdır.

Sağlıklı bir planlama yapmak ve etkin bir yönetim sağlayabilmek için sürekli güncellenen sağlıklı veriye ihtiyacımız vardır. Bilgi çağı olarak adlandırılan günümüzde bu veriyi oluşturmak zor değildir. Bu konuda son yıllarda sağlık alanında önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. İnsan kaynaklarına ilişkin kolay ulaşılabilir, sürekli güncellenen, güvenilir verilerin oluşturulması, yöneticilerin ve sağlık politika yapıcıların karar destek sistemlerinde önemli bir araç olarak kullanılacağı gibi, sağlık sisteminde rol almakta olan doktorların ve diğer sağlık emekçilerinin kendi geleceklerini yönlendirmede, planlamalarını yapmada önemli bir katkı sağlayacaktır.

Bu çalışma ile ülkemizde üroloji uzmanlarının sayısı ve dağılımı ile eğitim kurumlarımızdaki üroloji uzmanları ve asistanlarının sayısal durumunun ortaya konması hedeflenmiştir. Bakanlık eğitim hastaneleri ile üniversite hastanelerinin karşılaştırılması yapılmış, yeni ürolog artış hızı hesaplanarak meslektaşlarımızın geleceğe yönelik çıkarım yapmalarına fırsat vermeye çalışılmıştır. Bu arada toplam uzman ve pratisyen hekim sayıları da verilerek karşılaştırmalar yapılmıştır.

Milli Savunma Bakanlığı bünyesindeki askeri doktorlar verilerde yer almamıştır.

Sağlık Bakanlığı eğitim hastaneleri "eğitim hastanesi", üniversite eğitim ve araştırma hastaneleri "üniversite hastanesi" olarak adlandırılmıştır. Eğitim hastanelerinden Vakıf Gureba Hastanesi Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne geçiş döneminde olmasına rağmen Sağlık Bakanlığı içinde değerlendirilmiştir. Vakıf üniversitelerinin hastanelerine ilişkin veriler üniversite hastaneleri içinde değerlendirilmiştir. Profesör, doçent, yardımcı doçent, şef yardımcısı, şef ve başasistan gibi kadroya dayalı ünvanlar dikkate alınmaksızın hepsi uzman doktor adı altında hesaplanmıştır. Çeşitli kamu kuruluşu, KİT veya banka gibi yerlerde görev yapmakta olan doktorların sayısının veri kaynaklarımızda yer almamasının yanarında, genel dağılıma çok etki et-

meyecek derecede az olduğu ve eğitim de vermediği için değerlendirmeye alınmamıştır.

Veri Kaynakları

Uzun yıllardır üzerinde çalışılan Çekirdek Kaynak Yönetimi Sistemi adındaki projenin insan kaynakları yönetimini amaçlayan modülü 2003 yılında Sağlık Bakanlığı'nca devreye sokulmuştur. Veri girişinin tamamlanması üzerine Bakanlığa bağlı kuruluşlarda görevli bütün sağlık personelinin atama, nakil, terfi işlemleri gibi personel bilgi ve hareketlerinin izlenmesi ve dengeli dağılımına ilişkin analizler bu sistem üzerinden yapılmaya başlanmıştır. Bu sayede gerçekçi bilgilere ulaşılması ve ülkemizde doktor dağılımının gerçek zamanlı takibi olanaklı hale gelmiştir. Bu çalışmadaki verilerin esas kaynağı sözünü ettiğim İnsan Kaynakları Yönetim Sistemidir. Ancak gerçek zamanlı bir veri akışı söz konusu olduğu için rakamlarda hızlı değişimler olabilmektedir. Bu çalışma 16.6.2006 tarihli veriler esas alınarak hazırlandığından zamanla oluşacak değişikliklerin göz önünde bulundurulması gerekir¹. Ne var ki, bu değişiklikler genel ortalamalara fazla etkili olmamaktadır.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) istatistikleri de Tıpta Uzmanlık Tüzüğü'ne göre uzmanlık eğitimi görenlerin öğretim alanlarına göre detaylı dağılımını göstermesi açısından çok yararlı bir veri kaynağıdır²⁻⁴. Ne var ki, ÖSYM verileri gerçek zamanlı olmayıp eğitim yılına göre düzenlendiğinden veriler karşılaştırılırken bazen açıklaması zor farklılıklar göze çarpmaktadır.

Sektörler Arası Dağılım

Tablo 1'de toplam pratisyen hekim, asistan ve uzman hekimlerin sektörler arası dağılımı verilmiştir. Doktorların %61,38'inin Sağlık Bakanlığı tarafından istihdam edildiği görülmektedir. Bakanlık pratisyen ve uzman hekimde sayıca çoğunluğu korumakla beraber, asistanlar üniversite bünyesinde daha fazladır. Son yıllarda özel sektörde doktor istihdamının artmakta olduğunu biliyoruz. Uzman doktor sayısı açısından özel sektörün üniversiteyi geçmiş olması dikkat çekicidir. Ancak yine de pratisyen ve asistanlar dahil edilerek toplam sayılar değerlendirildiğinde, özel sektör %15,82 oranı ile hala istihdam açısından son sırada yer almaktadır.

Tablo 1. Statülerine göre doktorların sektörler arası dağılımı

Kurumu	Pratisyen	Uzman	Asistan	Toplam	%
Sağlık Bakanlığı	25477	23396	7319	56192	61,38
Üniversite Hastaneleri	680	11287	8895	20862	22,78
Özel Sektör	2066	12421	0	14487	15,82
Toplam	28223	47104	16214	91541	100

Tablo 2. Üroloji uzmanlarının sektörler arası dağılımı ve diğer uzman doktorlara oranı

Kurumu	Uzman	%	Ürolog	%	Üro/U
Sağlık Bakanlığı	23396	49,67	1034	61,99	0,04
Üniversite Hastaneleri	11287	23,96	298	17,86	0,03
Özel Sektör/Diğer	12421	26,37	336	20,14	0,03
Toplam	47104	100	1668	100	0,04

Üro/U: Ürolog sayısının uzman doktor sayısına oranı

Tablo 3. Sağlık Bakanlığı'nda görevli uzman hekimlerin ve ürologların tam gün çalışma açısından karşılaştırılması

	Toplam	Tam gün	Serbest	Tam gün/T
Uzman	23396	12547	10849	0,54
Ürolog	1034	458	576	0,44

Tam gün/T: Tam gün çalışan doktorların toplam doktor sayısına oranı

Tablo 4. Eğitim hastanelerinde doktor dağılımı							
	Uzman	%	Asistan	%	A/U	Toplam	%
SB Eğitim Hastanesi	6620	37,03	7319	45,14	1,11	13939	40,89
Üniversite Hastanesi	11256	62,96	8895	54,86	0,79	20151	59,11
Toplam	17876	100	16214	100	0,91	34090	100,00

A/U: Asistan sayısının uzman doktor sayısına oranı

Tablo 5. Eğitim hastanelerinde üroloji uzmanı ve üroloji asistanlarının dağılımı					
Kurumu	Ürolog	Üa	Üa/Üro	Toplam	%
Sağlık Bakanlığı	241	240	1,00	481	0,45
Üniversite Hastaneleri	298	293	1,02	591	0,55
Toplam	539	533	1,01	1072	100

Üa: Üroloji asistanı; Üa/Üro: Üroloji asistanı sayısının üroloji uzman doktor sayısına oranı

Tablo 6. Eğitim hastanelerindeki uzman hekimlerin ve ürologların illere göre dağılımı						
İller	Uzman	Asistan	A/U	Ürolog	Üa	Üa/Üro
Adana	157	75	0,48	9	3	0,33
Ankara	2373	2204	0,93	90	76	0,84
Bursa	53	53	1,00	4	6	1,50
İstanbul	3076	3926	1,28	104	103	0,99
İzmir	961	1061	1,10	34	52	1,53
Toplam	6620	7319	1,11	241	240	1,00

A/U: Asistan sayısının uzman doktor sayısına oranı; Üa: Üroloji asistanı; Üa/Üro: Üroloji asistanı sayısının üroloji uzman doktor sayısına oranı

Tablo 2’te görüldüğü üzere, toplam uzman doktorların %49,67’si Bakanlık personeli olarak görev yapmakta iken, bu oranın ürologlarda daha fazla (%61,99) olması dikkat çekicidir. Yine bu dağılıma göre uzmanların %26,37’si özel sektör tarafından istihdam edilirken, ürologların %20,14’ünün özel sektörü tercih ettiği anlaşılmaktadır. Bu tablo ile çelişkili gibi görünen bir durum tam gün çalışma oranlarında göze çarpmaktadır (Tablo 3). Genelde uzmanların %54’ü tam gün kamuda çalışmayı tercih ederken, bu oran ürologlarda %44’tür. Buradan ilk bakışta ürologların muayenehane hekimliğini tercih ettikleri gibi bir izlenim doğsa da, bu doğru değildir. Zira uzmanlar arasında, adli tıp uzmanları, anatomistler, anestezi uzmanları, farmakologlar, histologlar gibi muayenehane hekimliği uygulaması olamayacak dallar mevcuttur. Bu da doğal olarak ortalamaı değiştirilmektedir.

Eğitim Kurumlarımızda Durum

Bugün için 36 şeflik ve 45 anabilim dalında üroloji eğitimi verilmektedir. Uzman ve asistan

doktorlarımızın eğitim hastaneleri ve üniversite hastanelerindeki dağılımı Tablo 4’de görülmektedir. Uzman doktor açısından üniversite hastanelerinin oldukça şanslı olduğu görülmektedir. Neredeyse eğitim hastanelerindeki uzman sayısının iki katı kadarı üniversite hastanelerinde görev yapmaktadır (%37/%63). Detaylı bir analiz yapıldığında bu yığılmanın daha çok büyük illerimizdeki üniversite-lerde olduğu görülecektir. Tablo, eğitim kurumlarımızı toplu olarak ele alındığında, uzman sayısı ile asistan sayısının, uzman lehine de olsa, biri birine yakın olduğunu göstermektedir. Ancak eğitim hastanelerinde uzman başına 1,11 asistan düşerken, üniversite hastanelerinde uzman başına 0,79 asistan düşmektedir. Buna rağmen 16.214 asistanın, yani tıpta uzmanlık öğrencisinin %45,14’ü eğitim hastanelerinde, %54,86’sı üniversite hastanelerinde eğitim görmektedir. Türkiye’deki doktorların önemli bir kısmı (34.090) bu eğitim kurumlarında görev yapmaktadır. Bunların da %40,89’u eğitim hastanelerinde, %59,11’i üniversite hastanelerindedir. Eğitim yükü ile hasta yükü birlikte değerlendiril-

dirilerek bu durumun iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

Üroloji uzmanlık eğitimi açısından olaya baktığımızda, eğitim kurumlarımızda bir üroloji uzmanına bir üroloji asistanının düşmekte olduğu Tablo 5'ten anlaşılmaktadır. Bu oran eğitim hastaneleri ve üniversite hastanelerinde aynıdır. Ne var ki, Tablo 6'daki veriler incelendiğinde Sağlık Bakanlığı eğitim hastaneleri ve iller bazında bu oranın çok dengeli dağılmadığı görülmektedir. Ayrıca toplam ürolog ve asistan dağılımı değerlendirildiğinde %55/%45 oranı ile üniversite hastaneleri lehine bir durum söz konusudur. Uzmanlık eğitiminde materyalin hasta olduğu düşünülerek bu kurumlarımızda hasta dağılımlarının bu oranlarla ne denli uyumlu olduğunu irdelemek gerekir.

ÖSYM verilerine göre 2005-2006 öğretim yılında üniversite hastanelerinde 3'ü bayan 293 üroloji tıpta uzmanlık öğrencisi (asistan) bulunmaktadır². Diğer kurumlarda ise bu sayı 251'dir³. ÖSYM, Gülhane Askeri Tıp Akademisi verilerini diğer kurumlar adı altında eğitim hastaneleri ile birlikte değerlendirdiğinden eğitim hastanelerindeki mevcut asistan sayısının Sağlık Bakanlığı verileri ile uyumlu olduğunu söyleyebiliriz. ÖSYM verilerine göre toplam 544 üroloji asistanı vardır ve bir yıl içinde ihtisasını bitiren sayısı 115'i bulmaktadır. Yine aynı yıl içinde yeni atanan asistan sayısı 113'tür. Yani sabitleşmiş bir asistan kadrosu olduğu anlaşılmaktadır.

ÖSYM istatistikleri ile Sağlık Bakanlığı'nın uzmanlık diploması tescil sayıları arasında bir uyumsuzluk bulunmaktadır. Bu durumun ÖSYM verilerinin Tıpta Uzmanlık Sınavlarında ilan edilen kadrolar ve bu alanların uzmanlık süresi üzerinden hesaplanmasından kaynaklandığını zannediyorum. Böyle bir hesaplama, yer değiştirmelerin, ihtisası yarıda kesenlerin, başka bir kuruma veya başka uzmanlık dalına geçenlerin mükerrer olarak sayılması anlamına gelir.

Bütün dallar birlikte ele alındığında ÖSYM verilerine göre 2005-2006 öğretim yılında üniversitelerde 10.431, diğer eğitim kurumlarında ise 6.586 tıpta uzmanlık öğrencisi bulunmaktadır⁴. Gülhane Askeri Tıp Akademisi'ndeki 406 asistan çıkarılsa bile bu verilere göre toplamda 16.611 asistan bulunmaktadır. Sağlık Bakanlığı verilerine göre bu sayı 16.214 olmakla birlikte dağılım açısından büyük bir tutarsızlık göze çarpmaktadır. ÖSYM verilerinin bir yıla ait olması, Sağlık Ba-

kanlığı verilerinin ise gerçek zamanlı bir kesiti göstermesinin bu farkı açıklamada yeterli olamayacağını düşünüyorum.

İllere Göre Dağılım

Sağlık Bakanlığı, üniversite ve özel sektörde çalışan doktorlar birlikte değerlendirilerek 100.000 kişiye düşen doktor sayısına göre illerimiz Tablo 7'de sıralanmıştır. İllerimizdeki Bakanlık, üniversite hastaneleri ve özel sektörde çalışan uzman hekim ve ürolog sayıları ile bu illerin doluluk oranına göre kaçınıcı sırada yer aldığı ayrıca belirtilmiştir. Son sütunda diğer kurumlardan bağımsız olarak sadece Sağlık Bakanlığı'nda görevli ürologlara göre illerin doluluk sıralaması görülmektedir. Bu listenin genel sıralamadan bazı illerde büyük sapmalar göstermesi özel sektör, üniversite ve Bakanlık kadroları arasındaki dengenin değişkenliğinden kaynaklanmaktadır.

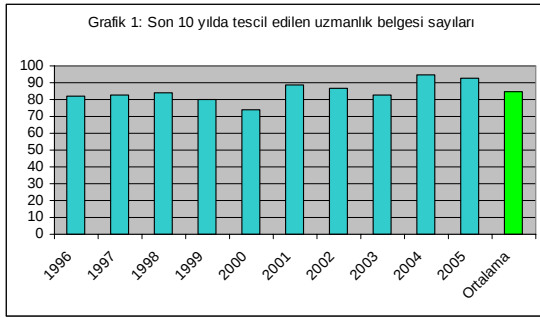
Şu anda görev yapmakta olan üroloji uzmanı sayısı 5 ve daha az olan iller yer kazanmak için tabloya alınmamıştır. Bu illerimiz Şırnak, Ağrı, Muş, Kars, Ardahan, Bingöl, Mardin, Iğdır, Bitlis, Siirt, Aksaray, Artvin, Batman, Bilecik, Bayburt, Kilis, Osmaniye, Niğde, Kastamonu, Sinop, Bartın, Karaman, Rize, Erzincan, Nevşehir, Kırşehir, Burdur, Çankırı, Gümüşhane, Karabük ve Yalova'dır. Hakkari ve Tunceli'de hiç ürolog görev yapmamaktadır. Buralarda diğer uzmanlar ve ürolog sayısı sınırlı olmakla birlikte nüfus da azdır. Bu yüzden, sayılardaki minimal değişiklikler bu illerin sıralamasını büyük oranda değiştirmektedir. Örneğin sadece 2 ürologla doluluk sıralamasında 18. sırada olan Bayburt'ta bir ürologun görev alması bu ilimizi listenin başına itecektir. Aynı şekilde bir meslektaşımızın buradan ayrılması Bayburt'u listede alt sıralara düşürmeye yeterli olacaktır.

Liste incelendiğinde, Ankara, Isparta, İzmir ve Kırıkkale gibi illerimizin ürolog açısından en dolu illerin başında geldiği anlaşılmaktadır. Genel ve Sağlık Bakanlığı sıralamasında da bu illerin listenin başında yer alması, bütün sektörler açısından ürolog sayısının fazla olduğunu göstermektedir. Ayrıca uzman sıralamasında da bu illerimizin listenin başında olması, bir şekilde buralarda çalışmayı teşvik eden unsurların olduğunu göstermektedir. Ülkemizde hekimlerin dengeli dağılımını hedefleyen Bakanlığın bu illerimize tayin yapmayacağı anlamını buradan çıkarabiliriz.

Tablo 7. Uzmanların ve ürologların illere göre dağılımı ve nüfusa göre doluluk açısından illerin sırası						
	100 bin kişiye düşen doktor	Uzman	Usıra	Ürolog	Ürosıra	SB Ürosıra
Ankara	311	6565	1	213	1	1
Edirne	235	425	2	13	5	37
Isparta	234	383	5	18	2	2
İzmir	217	3820	4	131	4	4
Elazığ	191	431	9	17	9	17
Trabzon	189	513	12	21	13	8
Kırıkkale	185	237	8	11	3	7
Antalya	169	1434	6	49	11	32
Düzce	167	212	13	9	12	28
İstanbul	161	12472	3	369	8	44
Sivas	158	373	52	12	33	46
Denizli	155	641	11	25	14	25
Aydın	151	619	16	19	29	27
Samsun	151	799	17	29	25	15
Bolu	148	188	10	8	7	36
Diyarbakır	146	625	23	20	36	66
Eskişehir	142	604	7	19	16	43
Malatya	141	452	21	19	19	40
Kayseri	138	703	19	29	21	50
Erzurum	137	451	28	16	30	57
Afyon	133	456	14	18	15	53
Zonguldak	131	347	25	15	20	23
Adana	128	1251	20	47	23	54
Kocaeli	128	896	15	40	10	33
Konya	128	1134	26	43	26	49
Muğla	128	453	18	23	6	5
Manisa	123	723	29	30	22	18
Bursa	117	1360	27	47	31	22
İçel	110	811	31	41	17	10
Uşak	101	141	38	6	41	16
Tekirdağ	98	357	30	15	27	29
Tokat	98	274	37	12	34	48
Gaziantep	96	671	35	20	61	65
Balıkesir	94	491	36	21	35	21
Çanakkale	92	175	48	9	32	9
Kırklareli	92	148	34	6	38	35
Amasya	88	137	44	7	28	6
Kahramanmaraş	87	331	53	14	57	59
Kütahya	82	229	45	9	50	51
Giresun	79	133	59	6	56	42
Adıyaman	76	160	65	8	59	63
Çorum	75	182	58	9	49	31
Ordu	75	238	54	11	51	34
Sakarya	74	288	51	12	53	58
Şanlıurfa	74	397	61	20	54	60
Hatay	73	464	55	25	42	41
Yozgat	69	111	71	6	63	47
Van	66	276	64	12	64	72

Usıra: Nüfusa göre ildeki uzman doktor sayısı dikkate alınarak yapılan sıralama; **Ürosıra:** Nüfusa göre ildeki toplam ürolog sayısı dikkate alınarak yapılan sıralama; **SB Ürosıra:** Nüfusa göre ildeki Sağlık Bakanlığı kurumlarında çalışan ürolog sayısı dikkate alınarak yapılan sıralama

Edirne, Antalya, İstanbul, Bolu, Kayseri, Afyon ve Kocaeli ürolog doluluk sıralaması açısından, genel sıralama ve Sağlık Bakanlığı sıralamasında oldukça belirgin farklılık göstermektedir. Bu illerimiz Sağlık Bakanlığı'nda görevli ürolog doluluk sıralamasında oldukça alt seviyelerde olmasına rağmen genel sıralamada üstlerde yer almaktadır. Bunun açıklaması, bu illerimizde özel sektör ve/veya üniversitelerimizin ürolog istihdamı açısından önemli bir yer tutmakta olmasıdır. Aslında Zonguldak, Muğla, Kütahya ve Hatay gibi illerimizde doluluk sıralamasındaki düzeye bakılmaksızın genel sıralama ve Bakanlık sıralaması biri birine çok yakın veya aynıdır. Buralarda Bakanlık dışı istihdam alanlarının dengeyi değiştirecek kadar çok etkili olamadığı görülmektedir. Yani sektörler arasında bir denge söz konusudur. Uşak, Çanakkale ve Amasya ise ürolog doluluğu açısından Bakanlık sıralamasındaki düzeylerine kıyasla genel sıralamada alt seviyelerde yer almaktadır. Bu illerimizde üniversite ve özel sektörün etkisinin az olduğu ve esas ürolog istihdamında belirleyici rolü Sağlık Bakanlığının üstlendiği anlaşılmaktadır.

Grafik 1. Son on yılda Sağlık Bakanlığı tarafından tescil edilmiş olan üroloji uzmanlık belgelerinin sayıları

Üroloji Uzmanı Artış Hızı

Bakanlık arşivlerinden derlediğimiz bilgiye göre Cumhuriyet tarihi boyunca 2006 yılı Haziran ayına kadar üroloji eğitimini almış 2.376 doktorumuzun uzmanlık belgesi tescil edilmiştir⁵. Bu tarihte fiilen çalışan 1.668 üroloji uzmanı vardır (Tablo 1). Nüfus kütükleri istatistiklerine göre Türkiye nüfusunun 73.429.426 olduğu düşünülürse, bir ürolog başına 42.022 kişi (MERNİS kayıtlarına

göre hesaplanırsa 39.497 kişi) düşmektedir⁶. Bir ürologun ortalama 40 yıl görev yaptığını varsayarsak, mevcut ürologların %2,5 (100/40) kadarı her yıl azalmaktadır. Bu hesaplama 1.668 ürologdan 42 tanesini her yıl kaybetmekteyiz. Yine her yıl ortalama 85 yeni ürolog kazandığımıza göre ürolog sayısındaki yıllık net artış 43 olmaktadır. Grafikte son 10 yıla ait arşiv belgelerinden elde edilen üroloji uzmanlık belgesi tescil sayıları görülmektedir⁵.

SONUÇ

Ülkemizde hasta yükü ile orantısız bir şekilde uzman pratisyen dengesizliği olduğu görülmektedir. Mevcut hekimlerimizin yarısından fazlası uzman doktordur. Asistanlar da ilave edildiğinde pratisyen hekimler aleyhine büyük bir dengesizlik vardır. Hastalarımızın doğrudan uzman hekime başvurması bu dengesizliğin doğal sonucudur. Uzman hekimler içinde üroloji uzmanlarının artış hızı da oldukça yüksektir. İller arası dengesizlikler ve doktor ihtiyaçları ileri sürülerek sürekli talepler yapılmasının uzmanlığı teşvik edici etkisinden kutrulup toplam doktor sayımızla orantılı bir planlama yapılmalıdır. Eğitim olanakları, hasta yükü, toplam doktor sayısı gibi faktörler birlikte değerlendirilerek eğitim kurumlarımızın ülke gerçekleri doğrultusunda genelde uzmanlık, özelde üroloji uzmanlığı eğitimi planlaması yapmalarının acil bir ihtiyaç olduğu kanısındayım.

KAYNAKLAR

- 1- Sağlık Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nün İnsan Kaynakları Siteminden (İKYS) elde edilen 16.6.2006 tarihli Personel Bilgileri tabloları.
- 2- Tababet Uzmanlık Tüzüğüne göre ihtisas yapanların öğretim alanlarına göre sayıları (Üniversiteler) <http://www.osym.gov.tr/>
- 3- Tababet Uzmanlık Tüzüğüne göre ihtisas yapanların öğretim alanlarına göre sayıları (Diğer eğitim kurumları) <http://www.osym.gov.tr/>
- 4- Tababet Uzmanlık Tüzüğüne göre ihtisas yapanların eğitim birimlerine göre sayıları. <http://www.osym.gov.tr/>
- 5- Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü arşiv belgeleri
- 6- Nüfus Kütükleri İstatistikleri (2005 yılı). İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü <http://www.nvi.gov.tr/>.